

Instytut Pamięci Narodowej

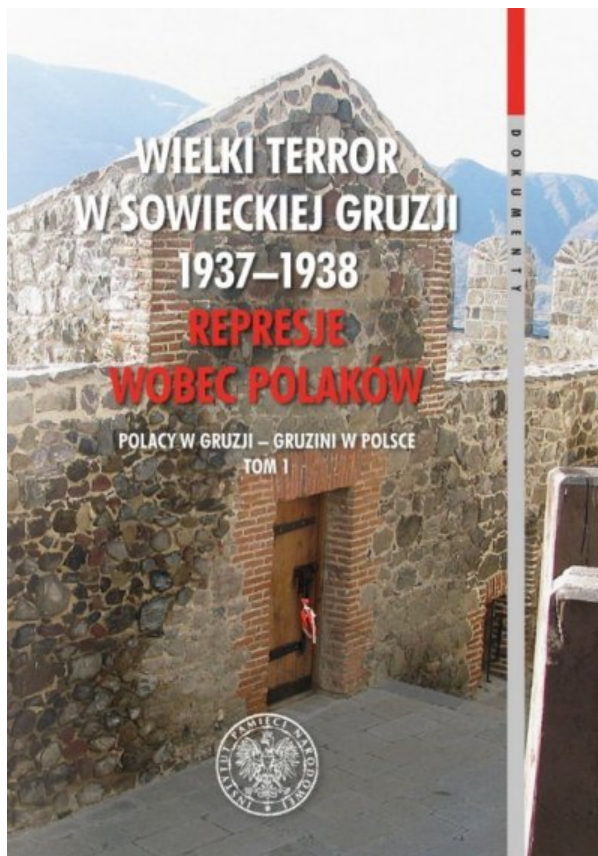
<http://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/39673,Promocja-publicacji-Wielki-Terror-w-sowieckiej-Gruzji-1937-1938-Represje-wobec-Po.html>
2018-05-23, 09:17

Promocja publikacji „Wielki Terror w sowieckiej Gruzji 1937–1938. Represje wobec Polaków” w Warszawie – 19 kwietnia 2017

– Tą książką o zaplanowanym ludobójstwie Polaków IPN rozpoczyna przypominanie tzw. Operacji Polskiej. Co miesiąc będziemy prezentować nowe inicjatywy – sesje naukowe, wystawy, publikacje. Myślę, że po roku przywrócimy Polakom pamięć o mało znanych ofiarach Sowieckiej Rosji. A gdy ta wiedza trafi do szkół, zbudujemy tym ludziom pomnik – mówił prezes Instytutu dr Jarosław Szarek podczas promocji publikacji „Wielki Terror w sowieckiej Gruzji 1937–1938. Represje wobec Polaków.”

W promocji przygotowanego przez Instytut Pamięci Narodowej i Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Gruzji wydawnictwa w Centrum Edukacyjnym IPN „Przystanek Historia” w Warszawie wzięli też udział: minister spraw wewnętrznych i administracji Mariusz Błaszczak, rektor Akademii Policyjnej Gruzji Givi Mikanadze, przedstawiciele Ambasady Gruzji w Warszawie, dyrektor Archiwum IPN Marzena Kruk, dyrektor Archiwum MSW Gruzji Omar Tushurashvili, prof. Hiroaki Kuromiya (Uniwersytet Indiany, Bloomington), prof. Jurij Szapował (Narodowa Akademia Nauk Ukrainy, Kijów), redaktorzy tomu z Polski i Gruzji.

Nowa książka została przygotowana przez pracowników IPN oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Gruzji. Dotyczy historii sowieckich represji okresu 1937–38 wobec Polaków. Zawiera m.in. rozkaz 00447, dotyczący tzw. operacji kułackiej i rozkaz

Wielki Terror w sowieckiej Gruzji 1937–1938.
Represje wobec Polaków

00485 – dotyczący Operacji Polskiej, 137 protokołów posiedzeń tzw. Trójek i sześć protokołów tzw. Dwójek z zasądzonymi wyrokami śmierci wobec Polaków zamieszkujących w tym czasie Gruzijną Socjalistyczną Republikę Sowiecką.

Cztery lata współpracy z Gruzją

Nowa książka, opublikowana dzięki materiałom odnalezionym w gruzińskich archiwach, to nie tylko „buchalteria zbrodni” i zapis represji wobec ponad 100 Polaków – mówił prezes IPN. Przypomniał, że w ramach tzw. Operacji Polskiej mordowano naszych rodaków np. za to, że poszli do kościoła czy powiedzieli, iż Sowiecka Rosja odbiera im wolność. Łącznie ofiarami tej operacji padło minimum 111 tysięcy Polaków – szacują historycy. Stąd wspólna publikacja, pierwszy z zaplanowanych tomów, to ważny krok na drodze rzetelnego udokumentowania zapomnianego nawet w naszym kraju ludobójstwa.

Minister Mariusz Błaszczak dziękował autorom książki za przywracanie pamięci o tych, którzy zostali zamordowani. Przypomniał też wydarzenia, jakie w ostatnich latach łączą Polaków i Gruzynów. Mówił m.in. o wyjeździe grupy głów państw i szefów rządów naszej części Europy pod wodzą Lecha Kaczyńskiego do Tbilisi, gdy w sierpniu 2008 roku ważyły się losy gruzińskiej niepodległości. Ten gest solidarności dla zaatakowanego przez Rosję kraju nie został zapomniany.

Po polsku dziękował Polakom za tamto poparcie rektor Akademii Policyjnej Givi Mikanadze. – O tym gości wie każdy Gruzyn – zapewnił. I potwierdził, iż współpraca z IPN, która trwa już cztery lata, przyniesie kolejne wspólne inicjatywy.

Dyrektor Archiwum MSW Gruzji Omar Tushurashvili przypomniał, że Gruzini przygotowali film „Operacja Polska”, mówiący o represjach wobec Polaków. Jego pokaz odbył się zaraz po konferencji na „Przystanku Historia”. – Przejrzeliśmy 22 tysiące protokołów. W 145 jest mowa o Polakach. 88 osób, jakich dotyczą te dokumenty, rozstrzelano – powiedział. Podkreślił również, że książka, która promują oba kraje, daje obraz tego, co działo się w ZSRS w czasach Wielkiego Terroru.

Archiwa rosyjskie – nadal zamknięte

Za umożliwienie badaczom korzystania z materiałów, jakie zgromadzono w gruzińskich archiwach, dziękował prof. Hiroaki Kuromiya. – To wciąż nie jest możliwe w Moskwie – stwierdził. Naukowiec podkreślił również, że Polacy byli wyjątkowo represjonowani podczas Wielkiego Terroru. – Prawdopodobieństwo, iż to obywatel polski zostanie takimi prześladowaniami sowieckimi dotknięty, było od 12 do 18 razy większe niż w przypadku przedstawicieli innych narodów – mówił.

Dr Marcin Majewski z Archiwum IPN, który brał udział w przygotowaniu publikacji, podkreślił, iż książka to właściwie pierwsze tego rodzaju wydawnictwo, które dotyczy tzw. operacji kułackiej. Ta nazwa jednak de facto dotyczyła wszelkich „elementów antysowieckich” z dawnej Rosji, zatem np. urzędników, żołnierzy „białej” Rosji, policji czy duchownych. Ze wszystkimi pozostałościami dawnej Rosji Józef Stalin chciał się bowiem rozprawić. Niestety, nie wiadomo dokładnie – bez dostępu do archiwów rosyjskich – ilu Polaków zabito podczas owej operacji kułackiej. Być może ta liczba to nawet kilkaset tysięcy.

[21 kwietnia 2017 \(piątek\), o godz. 10.00, odbędzie się promocja książki w Oddziale IPN w Gdańsku \(Aleja Grunwaldzka 216\).](#)